

**Київський університет права
Національної академії наук України**

Донецький державний університет управління

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

III-ої Всеукраїнської науково-практичної конференції

**«ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА
СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ І КРИМІНАЛІСТИКИ»**

27 лютого 2020 р.

Київ – 2020

УДК 343.98
ББК67.5(4Укр)+67.412.1(4Укр)
З-41

Теорія і практика судової експертизи і криміналістики: матеріали III-ої Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 27 лютого 2020 року).
З-41 Київ-Маріуполь, 2020. 328 с.

Публікується за матеріалами III-ої Всеукраїнської науково-практичної конференції «Теорія і практика судової експертизи і криміналістики», яка відбулася у м. Києві 27 лютого 2020 року.

У матеріалах конференції висвітлено широкий спектр питань, пов'язаних із актуальними проблемами теорії і практики судової експертизи та криміналістики. На основі аналізу вітчизняного та міжнародного досвіду розглянуто шляхи вирішення завдань сьогодення у згаданих галузях, надано обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення чинного законодавства.

Матеріали конференції адресовано вченим, практикам, працівникам експертних установ, правоохоронних та судових органів, аспірантам, слухачам магістратури, студентам та курсантам вищих навчальних закладів, а також усім, хто цікавиться проблемами теорії та практики судової експертизи і криміналістики.

Матеріали публікуються в авторській редакції.

УДК 343.98
ББК67.5(4Укр)+67.412.1(4Укр)
© Київський університет права Національної академії наук України
Донецький державний університет управління

жорстокості, учинення терористичних актів, посягання на права і вободи людини); 5) у справах про шахрайство та введення в оману [4, с.69].

Тобто, за останні роки значно зростає кількість як судово-лінгвістичних так й лінгвістичних експертиз на замовлення юристів, судів та інших суб'єктів. Що вимагає постійного удосконалення теоретичної та практичної бази.

Список використаної літератури:

1. Т. Будко. Судово-лінгвістична та несудова (наукова) лінгвістична експертизи (теоретико-правові аспекти) с.314-320 [Електронний ресурс] – Режим доступу: [file:///C:/Users/monj/Downloads/krise 2016 61 38.pdf](file:///C:/Users/monj/Downloads/krise%202016%2061%2038.pdf) Т. В. Будко
2. Ажнюк Л. В. Лінгвістична експертиза: статус і методологічні презумпції / Леся Вікторівна Ажнюк // Мовознавство. – 2012. – № 3. – С. 47–64.
3. Ажнюк Л. В. Типологія об'єктів лінгвістичної експертизи і методика їх дослідження / Леся Вікторівна Ажнюк // Мовознавство. – 2016. – № 3. – С. 3–18.
4. М. О. Рогова, Т. В. Лепеха. Типи лінгвістичних експертиз [Електронний ресурс] – Режим доступу: <file:///C:/Users/monj/Downloads/4847-9733-1-SM.pdf>

3D ЗБРОЯ – ЗБРОЯ МАЙБУТНЬОГО. МОЖЛИВОСТІ ІЇ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Бордюк А.І.

*Рівненський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС
України, заступник завідувача*

Науково-технічний прогрес – це поступальний рух науки і техніки, еволюційний розвиток усіх елементів продуктивних сил суспільного виробництва на основі широкого пізнання і освоєння зовнішніх сил природи; це об'єктивна, постійно діюча закономірність розвитку матеріального виробництва, результатом якої є послідовне вдосконалення техніки, технології та організації виробництва, підвищення його ефективності. Він безпосередньо відображається на розвитку всього суспільства, не обійшов осторонь і злочинний світ. Розвиток технологій дозволив злочинцям вийти на вищий рівень технічного оснащення, дав змогу пересування швидкісними автомобілями, забезпечення сучасною стрілецькою зброєю. Відповідно ускладнились завдання перед поліцією: необхідність оперативного реагування на зміни в суспільстві та дії на випередження планів злочинців.

Саме тому викликають інтерес нові можливості виготовлення вогнепальної зброї за допомогою технологій 3D-друку та перспективи її криміналістичного дослідження. Обладнання, тобто 3D-принтери (адитивні принтери), яке мало першопочаткове призначення як промислове, поступово

стає доступне для домашнього застосування. 3D-друк вогнепальної зброї – це лише справа часу, яка стає реальністю. 3D-принтер здатний перетворити макет в реальний об'єкт методом поступового нанесення матеріалу у тривимірному просторі. Він дозволяє створювати конструкції будь-якої складності та проробляти внутрішні деталі, які на сучасному металорізальному обладнанні складно виконати. Для кожної технології 3D-друку передбачена окрема модель принтера.

Технології 3D-друку поділяються на чотири категорії та мають широкий спектр матеріалів для застосування (полікардит, пластик, нейлон, металеві порошки, поліпропілен, акрил, суміш пластика та деревини, гіпс): екструдуювання, фотополімеризація, спікання і плавлення, ламінування. Але принцип дії 3D-друку залишається незмінним – матеріал наноситься у трьох площинах на робочу платформу (елеватор) принтера, поки ній не з'явиться готовий виріб [1].

Перший зразок вогнепальної зброї, роздрукований на 3D-принтері, сконструйований в 2012 році американцем Коді Уілсоном. Конструкція пістолета «Liberator» («Визволитель») складалася з 15 пластикових деталей і металевого ударника, виготовленого з цвяха, та дозволяла провести з нього кілька пострілів. Для стрільби з даного пістолета використовується патрон .380 ACP (9x17).

На сьогодні шаблони пістолета «Liberator» видалені для загального доступу, а його друк та поширення заборонені згідно законодавчих норм в США. Плани для 3D-друкарських пістолетів, таких як Liberator, доступні «Cody Wilson» - але не в Інтернеті. Вілсон пояснив, що його компанія Defence Distributed відправлятиме файли на флеш-накопичувачі з розподіленим брендом для захисту користувачів тільки в США.

Та незважаючи на законодавчу заборону, файли з модифікованими 3D-моделями даного пістолета можливо віднайти в Інтернеті. Тому існує небезпека того, що будь-хто може друкувати дану зброю без серійного номерата металевієї вкладки в ствол [2].

Ще один зразок довгоствольної вогнепальної зброї, роздрукований на принтері, належить жителю Канади. На своєму принтері він створив кілька екземплярів карабіну «Grizzly» калібру .22 LR, здатних здійснити 14 пострілів перше, ніж їх нарізний ствол прийшов у непридатність. Єдиною металевією деталлю в конструкції карабіна «Grizzly» є ударник [3].

Застосування технології 3D-друку для виготовлення гібридної зброї, в якій поєднуються як деталі від стандартних зразків стрілецької зброї, так і надруковані на адитивному принтері, представляє інтерес для її подальшого криміналістичного дослідження. Найвідомішим зразком гібридної зброї є створений американцем Дервудом самозарядний пістолет Shuty-9 MP1 калібру 9x19.

Автоматика пістолета заснована на використанні енергії віддачі вільного затвора. Конструкція пістолета включає і пластикові елементи (рамка, затворна

коробка, затвор, магазин ємністю 9 патронів, приймач магазину), і металеві деталі від гвинтівки AR15, ствол пістолета Glock, передня частина затвора, курок, ударник, пружини і кілька гвинтів. Пластикові конструкції пістолета дозволяють вистрілювати два магазини підряд. Однак, для подальшого продовження стрільби необхідна перерва для пониження температури пластикових деталей.

Розробки по створенню технології друку зброї на 3D-принтері ведуться в компанії Solid Concepts (Техас, США). За допомогою технології прямого лазерного спікання металів (DMLS) дана компанія випустила пістолет Colt M1911 калібру .45 Colt, здатний здійснити понад 1000 пострілів.

До сьогоднішнього часу криміналістичне дослідження 3D-зброї в експертній практиці не розглядалося. Але володіючи інформацією про 3D-зброю, спосіб її виготовлення, можна зробити висновок про те, що надходження її на дослідження «не за горами». Вже на виставці «Зброя та безпека 2019» м. Київ були представлені окремі екземпляри 3D-зброї. Відповідно необхідно визначити порядок її дослідження і коло питань, які можуть виникнути під час її дослідження.

Головним завданням криміналістичного дослідження зброї, створеної за допомогою 3D-друку буде вирішення питання до віднесення її до категорії вогнепальної зброї. Для того, щоб визнати предмет вогнепальною зброєю, необхідно, щоб досліджуваний об'єкт відповідав критеріям збройності, вогнепальності та надійності. Всі досі відомі екземпляри зброї були роздруковані із застосуванням побутових адитивних принтерів і не на підприємствах-виробниках. Відповідно у них відсутня стандартна технічна документація підприємства-виробника зброї, в якій описуються технічні характеристики зброї, стадії технологічного процесу, методи випробувань та ін.. Для виготовлення зброї на 3D-принтерах використовується інформація, яка поширена у всесвітній мережі Інтернет і яка дозволяє виготовляти однакові екземпляри у різних кількостях. Дані файли виконують функцію технічної документації не в повному об'ємі, адже не містять повної інформації, необхідної для виробництва і контролю за якістю виробів. Підстави віднесення даної зброї до зброї промислового виробництва відсутні.

Тому дану зброю необхідно досліджувати у відповідності до вимог існуючої «Методика встановлення належності об'єкта до вогнепальної зброї та його придатності до стрільби (проведення пострілів) /ДНДЕКЦ МВС України; ДЕЗП Мінюсту України; [Гамов Д.Ю.], затвердженої Координаційно-методичною радою ДНДЕКЦ МВС України, протоколом № 8 від 28.10.2003 р. та рішенням секції НКМР міністерства Юстиції України з проблем трасології та судової балістики, протоколом від 03.06.2005 р. Зміни та доповнення до методики внесені рішенням Координаційної ради з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України від 02.03.2012 [4].

Для визнання зброї вогнепальною, вона має володіти критеріями збройності, вогнепальності та надійності.

Під критерієм збройності розуміється призначеність предмету для спричинення ушкоджень та наявність певної вбивчої сили.

Критерій вогнепальності - використання для передачі снаряду кінетичної енергії тиску газів, що утворилися під час вибухового розкладу пороху чи його замітника.

Критерій надійності охоплює вимоги безпеки в поводженні зі зброєю та його безвідмовності. Критерій надійності завжди притаманний зброї заводського виготовлення, так як він з самого початку закладається заводом-виробником в її конструкцію у відповідності із ГОСТами та технічними умовами.

Відповідно цільове призначення, для якої виготовлялась 3D-зброя очевидне і визначене Коді Уілсоном – це створення доступної вогнепальної зброї. [1]. Здатність кулі володіти вражаючою здатністю залежить від ряду факторів, її кінетичної енергії, конструкції, форми головної частини і площі її поперечного перерізу. 3D-зброя виготовлялась під пістолетні патрони заводського виготовлення, кінетична енергія куль яких має достатні вражаючі властивості. Тому для спричинення проникаючого пошкодження вистріляна куля повинна володіти необхідною кінетичною енергією, згідно методики розрахунку, встановленої діючою Методикою...

Відповідно до вимог Методики... зброя, виготовлена на 3D-принтерах, має складатися з основних конструктивних ознак, притаманних вогнепальній зброї:

- вузла, що складається з камери для розміщення патрона (патронника) чи металюного заряду зі снарядом (зарядна камера) і направляючої частини, призначеної для розгону снаряда й надання йому направленою руху;
- пристрою запирання каналу ствола; може бути конструктивно не відокремленим елементом конструкції ствола;
- пристрою запалення металюного заряду

Якщо в процесі використання надрукованої на 3D-принтерах вогнепальної зброї можна здійснити більше одного пострілу, тоді ця зброя відповідає критерію надійності. Згідно інформації, зброя з надрукованими пластиковими основними частинами в середньому може здійснити до 10 пострілів. При більшій кількості пострілів її частини руйнуються (зазвичай ствол) і потребують заміни. Але можливий і той факт, що дослідження надійде зброю, з якої вже здійснено 10 пострілів. І після першого експериментального пострілу її конструкція зазнає руйнації, і відповідно, до категорії вогнепальної зброї дана зброя віднесена не буде. Тому доцільно на стадії попереднього дослідження оглянути основні частини (ствол, затвор, рамку) на предмет виявлення ознак експлуатації та проведення вибухотехнічного дослідження на наявність слідів пороху в каналі ствола. За результатами проведення експериментальної стрільби встановлюється придатність досліджуваного об'єкта, для ураження цілей при можливості неодноразового його використання, і відповідно віднесення даного об'єкта до категорії вогнепальної

зброї.

Враховуючи, що 3D-зброя досліджується як саморобна, робиться висновок про придатність для проведення окремих пострілів.

Щодо ідентифікації вогнепальної зброї, виготовленої за технологіями 3D-друку, то сліди ствола зброї на кулях не відобразяться по причині більшої міцності матеріалу оболонки кулі, ніж матеріалу ствола зброї. Відобразиться лише слід цвяха-ударника на капсулі гільзи.

Технології 3D-друку активно використовуються у всіх галузях промисловості. Їх використання у збройній промисловості – це справа часу, а аналіз принципів і технологій 3D-друку, особливостей конструкцій відомих екземплярів вогнепальної зброї, виготовлених на адитивних принтерах, дає можливість визначити та випередити проблемні питання, які виникатимуть під час її криміналістичного дослідження.

Список використаної літератури:

1. Гринкевич В. «3D-винтовка для мировой революции. Сможет ли напечатанное оружие завоевать мир», <https://lenta.ru/articles/2016/09/24/3drifle/> [3].

2. Как работает 3D принтер и что такое 3D печать, <http://kakustroen.ru/tehnika/kak-rabotaet-3d-printer-i-что-такое-3d-pechat> [1].

3. Власник DEFCAD перериває тишу на заборону 3D-друкованих зброях - Новини галузі – 2019 <https://ukr.multinationalforce.com/defcad-owner-breaks-silence-ban-3d-printed-guns-877974> [2].

4. Гамов Д.Ю. «Методика встановлення належності об'єкта до вогнепальної зброї та його придатності до стрільби (проведення пострілів)» затверджена Координаційно-методичною радою ДНДЕКЦ МВС України, протоколом № 8 від 28.10.2003 р. та рішенням секції НКМР міністерства Юстиції України з проблем трасології та судової балістики, протоколом від 03.06.2005 р. Зміни та доповнення до методики внесені рішенням Координаційної ради з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України від 02.03.2012 [4].

ДОСЛІДЖЕННЯ ФРАГМЕНТІВ ГРАНАТ РГН ТА РГО ПІСЛЯ ВИБУХУ

Бурназа А.З.

Чернівецький науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України, завідувач сектору вибухотехнічних та пожежотехнічних досліджень

Вибухово-технічна експертиза вирішує ідентифікаційні та ситуаційні завдання у криміналістиці. Об'єктом експертизи в кінцевому підсумку є подія, а